

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKU/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150, POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVJEJO/ POŠTINA PLACANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

DR. J. STEFANČIČ:

Dva ustavna faktorja.

Borba za vlado in proti vladi je postala za naše parlamentarne skupine že druga narava in profesija, ki včasih presega vse meje človeške razumnosti. In kadar so izrabile v svojo obrambo že vse parlamentarne argumente, takrat naše stranke na vladi ali pa v opoziciji kaj rade upirajo oči na drugega ustavnega faktorja, v nadi, da bi tudi s te strani mogle izkoristiti položaj v svoj prid. O prerogativih drugega ustavnega faktorja se radi tega mnogo razpravljata tudi na političnih zborovanjih in v dnevnem političnem časopisu. Kakor pač že enim ali drugim konvencijam tako tudi povdajajo odločilno vlogo kralja pri reševanju stalnih vladnih kriz ali pa jo odbijajo iz razloga čistega parlamentarizma. Ker iz teh strankarsko pobarvanih javnih razprav ne dobimo jasne slike o pomenu in značaju enega kakor drugega ustavnega faktorja, je potrebno, da njih prerogative razberemo iz najvažnejših tozadevnih določb Vidovdanske ustave. Objektivna slika je v tem oziru potrebna vsem nacionalističnim, izvenstrankarskim organizacijam, da uravnajo svoje stališče napram ustavi, narodni skupščini in kralju in da temu primerno usmerijo svoje akcije.

V smislu čl. 1. Vidovdanske ustave od 1. 1921. je naša država ustavno parlamentarna in ustavna monarhija. Kaj se je neki to pravi? Branitelji čistega parlamentarizma — in to so vedno one stranke, ki so si v parlamentu scementirale slučajno večino — zaključujejo iz te ustavne določbe, da se mora in more v kraljevini SHS vladati le parlamentarno, t. j. da je kralj pri izbiri ministrov in visokih političnih uradnikov izključno navezan na tozadevne predloge vsakokratne parlamentarne večine. Pri tem se sklicujejo kaj radi na angleški parlamentarizem kot najstarejši v Evropi ter ga vlačijo na megdan pri reševanju naših parlamentarnih in vladnih kriz. Ohranitev starih parlamentarnih običajev tudi pri nas, vse to je v redu in lepo zlasti še, ako se pomisli, da je naš parlamentarizem itak le kopija ako že ne čistega angleškega pa vsaj zapadnega parlamentarnega sistema. Toda ti argumenti se morejo vporabljati le do gotove meje, v kolikor se to tiče **poslovanja samega parlamenta in njegovega poslovanja**. Nikakor pa se ne morejo prenašati angleški parlamentarni principi na naša tla, v kolikor se to tiče reševanja vladnih kriz in upravljanja države. In zakaj ne. Zato ne, ker je naša država tudi ustavna in **predvsem ustavna monarhija** z zakonjeno pisano ustavo, ne pa kakor je to na Angleškem, kjer se je skozi sto in sto let razvila tradicionalna nepisana ustava, ki je privedla končno do zmage strogi parlamentarni sistem, po katerem je kralj le upravljavec vsakokratne parlamentarne večine. Med angleškim sistemom in našim je torej osnovna razlika. Pri nas se mora upravljati predvsem ustavno ne pa po samovolji trenutne labilne parlamentarne večine. Ustavne dolžnosti in pravice kralja kakor narodne skupščine so

točno pa še kako točno fiksirane in ločene.

Določeno je, da vrši zakonodajno oblast kralj skupno z narodno skupščino na ta način, da kralj potrjuje in proglašuje zakone, ki jih sklepa narodna skupščina na predlog tudi samo **enega izmed poslancev** ali pa na predlog ministrskega sveta, ki ga v to pooblasti kralj. Mi smo imeli še zelo malo slučajev ali pa sploh nobenega, da bi se namreč poslanci posluževali te njihove iniciativne legislativne pravice temveč večjim delom le mutasto gledajo in čakajo, kdaj jim vlada prezentira kak zakonski predlog, ki bi ga mogli na demagoški način izkoristiti v borbi proti vladi. Določeno je nadalje, da vrši **upravno oblast** kralj preko svojih ministrov, ki jih on svobodno imenuje, ki stojijo neposredno pod njim, so za svoje delo v službi odgovorni njemu in narodni skupščini, nosijo pa tudi odgovornost za politične postopke kralja. Ta odgovornost je zlasti izražena v tem, da moreta kralj in narodna skupščina ministre tudi obtožiti pred posebnim izvenparlamentarnim državnim sodiščem zaradi službene kršitve ustave in zakonov. Nikjer ni v ustavi niti z besedico omenjeno, da mora kralj ministre izbirati iz parlamenta in njegove slučajne večine. Tudi se nikjer ne spominja, da morajo ministri uživati **zaupanja baš narodne skupščine**. Delo skupščine, ki občuje neposredno samo z ministri, je zakonodajno in ločeno od funkcij vlade, ki izvršuje zakone in po njih upravlja. Narodna skupščina pa izvršuje tudi **budgetno pravo** s tem, da odobrava državni proračun in da kontrolira vse državne račune za preteklo leto t. j. da vrši **kontrollo** nad celokupnim državnim gospodarstvom.

Vendar pa je narodna skupščina v nekem oziru celo omejena v svoji avtonomiji. Kralj je namreč tisti, ki sklicuje narodno skupščino na redno zasedanje in jo more celo iz državne potrebe vsak čas sklicati na izredno zasedanje v slučaju, ako je narodna skupščina — torej ona sama — svoje zasedanje odgodila. Kralj pa ima tudi pravico do **razpusta** narodne skupščine seveda v mejah, da razpiše nove volitve ter novo skupščino skliče na redno zasedanje v teku 4 mesecev od dneva razpusta stare skupščine. V slučaju pa, da se narodna skupščina razpusti, predno je rešila budget, izvršuje **kralj celo neke vrste budgetno pravo** s tem, da z ukazom podaljša budget preteklega računskega leta najdalje za 4 mesece.

Vse navedene ustavne pravice in dolžnosti izvršuje kralj po **svobodni svoji iniciativi in uvidevnosti in ni v svojih odločitvah vezan ni na vlado ni na narodno skupščino**. Tako je določeno v Vidovdanski ustavi, ki nosi vse atribute in esencijalije ustavne monarhije in na to ustavo je prisegel tudi kralj. To je treba poudariti zlasti pri današnjem našem notranjem položaju, ko se dnevno ponavljajo pritožbe proti nedelavnosti narodne skupščine in proti nesposobnosti vseh dosedanjih parlam. vlad, da

izvedejo državo iz permanentne krize. Važno je za reševanje tudi predstojče vladne krize, da se ugotovi, da kralj pri imenovanju vlade ni vezan na parlament in njegovega predsednika temveč da bi se moral ozirati posebno danes tudi na želje izvenparlamentarnih nacionalističnih, stanovskih, strokovnih in gospodarskih organizacij, ki se zlagajo v zahtevi po nevtralnemu nacionalno-strokovni vladi. Naša akcija mora torej iti za tem, da dobimo tako vlado, ne pa vlado federalistov, separatistov, republikancev in seljaških diktatur itd. itd.

Končno naj bodi ponovno poudarjeno, zakaj baš mi nacionalisti branimo Vidovdanko ustavo in se borimo proti njeni reviziji, čeravno se z nekaterimi ustavnimi odločbami morebiti tudi ne strinjamo in zakaj baš mi tako brezkompromisno zagovarjamo današnjo monarhijo.

Ustavo branimo ne zaradi pisane papirja in ne zaradi tega, da bi bili programatični konstitucionalisti nego iz razloga, ker je v Vidovdan-

ski ustavi oživitvena ideja narodnega in državnega edinstva in smo danes proti njeni reviziji tudi radi tega, ker sedanja ustava nudi obširno polje za vsestransko socialno gospodarsko in kulturno zakonodajstvo in za široko ljudsko samoupravo. Mi zagovarjamo današnjo monarhijo ne zaradi tega, da bi bili principijelni in prepričani monarhisti, kakor so to nekatere naše politične stranke, ki smatrajo da so izvršile neko zgodovinsko narodno misijo, ako so avstrijsko krono prenesle z ene na drugo kraljevo glavo. Mi smo za današnjo monarhijo radi tega, ker jo predstavlja član iz rodbine Karadjordjevičev, ker je ta rodbina tesno združena z našim osvobojenjem in ker smatramo, da je njen današnji član, kralj Aleksander ne samo simbol ujedinenega naroda nego upravni nosilec velike revolucionarne ideje narodnega ujedinenja. In ideja ujedinenja ima globokejšo človečanske korenine kot ideja komunistične revolucije.

In za to idejo gremo v boj naprej do končne zmage.

Konkretni nacionalizem.

Danes se nahajamo sredi najlepšega razvoja jugoslovenske misli in njene poslanke Orjune. Odmevi našega pokreta segajo sedaj celo preko meja in Oceanov, kjer se snuje baš ta čas Oblasni odbor Orjune za Chile. Zato se zamoremo sedaj upravičeno ozreti v preteklost in s skrbnim očesom še enkrat premeriti trnjevo pot, ki jo je dosedaj prehodil jugoslovenski nacionalizem med Jugoslovenci. Dolga in s krvjo je blagoslovljena pot jugoslovenske misli, odkar se je prerojena v Orjuni porajala ob obalah modrega Jadrana in se podala na svoj pohod.

Prva doba našega pokreta je bila krik ranjene nacionalne duše, ki je gledala in trpela trpljenje stotisočev zaslužjenih bratov; pri tem pa tudi opazovala z boleščjo in tegobno zločinstva, ki so jih delali svobodni nad svojo svobodo. Kmalu pa se je pretvoril ta obupni krik v moški veto, ki je pričel zastavljati pot razdiralnemu početju nekaterih, ki so hoteli uničiti v par tednih vse to, kar je bilo zgrajeno z nadčloveškimi napori in žrtvami tekot stoletij. Prišlo je do akcij v Zagrebu, Novem Sadu, Celju, Mariboru, Ptujju, Slovenski Bistrici in pokret jugoslovenskega nacionalizma je pričel presegati meje, ki so mu jih spočetka zamislili njegovi ustanovitelji.

Ko je dosegla Orjuna tako ogromen in nepričakovan razmah, je bilo videti celo za hip, da je že dosegla svoj višek in da je na potu k padcu. Toda to je bila le trenutna fikcija in le hipno kolebanje v dneh, ko so hoteli nad potekom in nadaljnim razvojem našega pokreta, odločevati različni nepovabljeni činitelji. Orjuna pa je bila zdrava in naglo se je otresla teh otroških boleznih ter stopila v svojo mladeniško dobo s kongresom v Splitu.

Šele danes se porajajo prvi obrisi ogromne važnosti tega kongresa, ki je dal Orjuni pravico do obstoja in pa možnost njenega nadaljnjega razvoja. Kajti z nastopom novega predsednika Direktorija, br. dr. Ljubo Leontića, je stopila Orjuna res celotna, vsa od Vardarja do Triglava, v eno skupno fronto in se pričela boriti resnično samostojno in brez najmanjšega vpliva in nadzorstva od katerekoli strani, proti vsem, ki so sejal zločesto seme separatizma, defetizma, komunizma in ekskluzivizma v tej zemlji.

Ni še preteklo leto, ko je nastel pokret idealnih predvojnih jugoslovenskih nacionalistov v tako silo in moč, da se danes nanjo s skrbjo in previdnostjo ozira vsaka stranka in vsaka vlada! Še več! Zavzel je danes že tak obseg in tako moč, da se je pričel že pretvar-

jati naravnost v koncentrirane edinstvene jugoslovenske fronte, ki je niso bile zmožne ustvariti niti za hip vse naše »nacionalne in državotvorne stranke«, razpolagajoče s staro tradicijo in neizčrpnimi finančnimi sredstvi.

Jugoslovenski nacionalisti pa tudi prvi prehajajo od nepotrebne in uničujočega teoriziranja, s katerim ubijajo državo in razdvajajo ljudstvo že prav od prvih početkov države, poklicni politiki, h **konkretnemu delu** in resničnemu udejstvanju.

S to prevažno pozicijo, ki jo je pričel zavzemati zadnje čase pokret jugoslovenskega nacionalizma, pa prihaja tudi zanj nova doba, ki bo zahtevala od njega, da bo resnično zmožen rešiti vprašanja in naloge, katere mu že stavlja sedanjost in ki jih bo polna bodočnost. Zato bo potreba poleg vseh dosedanjih dobrih in velikih lastnosti našega pokreta, kot so, mladostni ogenj in polet, pripravljenost na velike žrtve, neomajna vera v končno zmago in silna energija naše volje; preiti tudi v **sam študij naših nacionalnih problemov in k najkonkretnjšemu delu v fizičnem in intelektualnem smislu na nacionalnem polju**. Zategadelj mi tudi ne potrebujemo samo besedičenja in praznih fraz bogatih agitatorjev, nego resničnih delavcev, ki bodo s svojim delom živ dokaz upravičenosti svojih naukov. Radi tega pa mora dobiti naš nacionalizem poleg dosedanjega manifestacijskega in revolucionarnega značaja tudi **praktičnosti in koristnosti**.

Osnovne ideje in cilji jugoslovenskega nacionalizma leže globoko v duši našega naroda in slone na stoletnem duševnem razvoju naše Nacije. Zato pa tudi ni današnji pokret jugoslovenskega nacionalizma nikak nov pojav, kaj šele kake vrste plagijat italijanskega fašizma, ker je v bistvu samo obnova in predprejšnjih stosmernih, a drugofimskih pokretov, ki so nas pripeljali v nepretrgani verigi od Kosovega preko Albanije do ujedinenja in svobode.

Ravno to pa zahteva od Jugoslovenskih nacionalistov, da se lotijo globokega študija naše preteklosti in da posvete vso svojo pozornost naši nacionalni epiki, osobito pa srbski, ki je najvidnejši dokaz razvoja in zveze naše misli. Za razvoj našega pokreta bo silne važnosti, če narodu z njegovo lastno zgodovino dokažemo, da mi nismo nikak otrok kaosa sedanjih prilik, nego da smo **nujna posledica razvoja in tradicije njegove lastne preteklosti**. Jugoslovenski nacionalizem mora kot renesančni pokret naravnost ubogati naš duh in na-

pačno je mnenje nekaterih, ki mislijo, da bomo z njim započeli čisto novo dobo, v kateri se bodo pričele razvijati ideje šele iznova.

Študij prejšnjih pojavov nacionalizma bo rodil nam vsem bogato izkustvo in nas obenem dovedel na pota študija vseh splošnih in specialnih nacionalističnih problemov. Iz tega pa se bodo tudi porajale urejene forme konkretnega nacionalizma, ki jih danes nosimo še v srcu in duši, kar tako bodo na pisane programe navajene kritike.

Isto velja tudi za vprašanje praktičnega dela. Tudi v tem oziru nam ni potreba iskati kakih novih in posebnih form, ki naj bi dvignile naš narod iz sedanjega slabega socialnega in ekonomskega stanja na višji nivo. Treba bo samo pronicati sedanje brezsilno in megleno udejstvanje živih narodnih sil z **duhom jugoslovenskega nacionalizma**, ki ima namen izkoristiti skupno delo vseh v enem samem pravcu, ki je čimvečji socialni in ekonomski podvig in učvrstitev slovenskega naroda.

Ravno prej navedeno najlepše potrjuje našo že opetovano izrečeno trditev, da je pokret jugoslovenskega nacionalizma silno pozitivna in organizatorična ideja, ki ima namen ustvarjati v smeri pozitivnega dela, ne pa razbijati pozitivnega državnega udejstvanja, kot bi tako radi vcepili narodu sovražniki Orjune. Logična posledica tega pa je, da bo jugoslovenski nacionalizem kos in večšč svojih nalogi le tedaj, če bo razpolagal z resničnimi Jugoslovenci, nacionalisti, ki bodo **duševno in socialno disciplinirani**! Tvoriti bodo morali vsak zase **produktivno in pozitivno edinclo**, ki bo resnično kos svojim nalogam in bo tvorila novo vrednost v narodni celini.

Nacionalistična ideja je sintetična ideja, ki ima moč in silo v zbiranju energije naroda. Zategadelj je popolnoma pogrešno naziranje nekaterih, ki vidijo v vsem našem delu neko anarhistično udejstvanje proti obstoječim pravnim normam in družabnemu redu. Resnično pa je, da je naš pokret v najvišji meri pokret za socializacijo posameznih stanov in za čim večjim združenjem posameznih tendenc v korist skupnosti.

Nacionalizem ne sme ostati samo hipno razpoloženje duha naroda, ker mora doseči pravo in svobodo za nacionalno skupino, iz koje se je porodil. Da pa ne bo ostal jugoslovenski nacionalizem samo odsev nezadovoljnega razpoloženja vseh prevaranih in ponižanih, ki so trpeli za to državo, mora izpremeniti jugoslovenski nacionalizem sedanje ideološko že dovršeno udejstvanje v praktični konkretni nacionalizem, ki mu je bil podan temelj v veljupomembni Novosadski resoluciji in njeni zahtevi po ustanovitvi **enotne Orjunaške jugoslovenske fronte** z največjim akcijskim krogom.

Vaše oči

so vredne, da vidijo prekrasni film "GÖSTA BERLING" ki ga za svojo otvoritev predvaja „ELITNI KINO MATICA“ v LJUBLJANI.

DREMOG

Trboveljski Liboški Ormoški in visokokalorični Trobnodolški (spec. za centralno karjavo) dobavlja po najnižjih cenah DOM. ČEBIN trgovec s premogom Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

REMINGTON Mod. 12.

brezslisni pisalni stroj. Franc Bar, Cankarjevo nabl. 5. Tel. 407

Gaženje društvene svobode.

Eno najostrejših in najbolj uspešnih sredstev, s kojimi je podrl opozicionalni blok prejšnji P. P. režim, je bilo neprestano povdaranje nezakonitosti postopanja vlade nacionalnega bloka. Tako, da sta podrla prejšnjo vlado korupcija in nezakonitost, ki smo jo Orjunaši posebno občutili v Vojvodini in Srbiji, kjer je bil Orjunaš brezpravna zver, ki jo je smel vsakdo nekaznovano ubiti!

Prišlo je do izpremembe režima in po prorokovanju nove vlade reda, zakona in pravice bi moralo priti do naravnost važnih razmer v pogledu zakonitosti, ko je prevzel pravico v roke krvnik stotin srbskih sirot.

Ker smo poznači pravicoljubnost in moralo teh novih vladodržcev, smo sprejeli vso to naravnost barnumsko reklamo za novo ero reda, zakona in pravice, s primerno rezervno in hladnokrvnim pričakovanjem. Zle slutnje, ki so nas navdale že po prvem javnem nastopu te nove vlade, nas niso varale. Kajti za hrbotom in brez vednosti čika Ljuba so se pričele vršiti v Sloveniji stvari, ki govore, da smo postali danes država v državi.

Pod patronanco in vrhovno direktivo g. ministra za prosveto dr. Korošca se je pričela z novo vladno doba najhujšega preganjanja in persekucij nacionalistov, ki se po svoji temeljitosti in strogosti prav lahko vzporedi z najhujšimi dnevi leta 1914. Sprva so se pričela preganjanja posameznih članov — Orjunašev, ki so jih pričeli odpustiti in premeščati kar en mas, Organizacije same se niso drznili dotakniti oziroma ji niso mogli priti do živega, ker so videli, da je v Beogradu poleg Korošca in njegovih močnejših še kdo drugi, ki zamore krotiti besno sovraštvo klerikalnih tigrov proti Orjuni.

Ko pa se je položaj vlade toliko očvrstil, da se ni bati kakih presečenj, pa je dvignil maziljeni voditelj Jugoslovenskega kluba tudi svojo »blagoslov« delečo roko nad samo Organizacijo jugoslovenskih nacionalistov in jo pričel preganjati po vseh pravih inkvizicije.

Pričele so se prepovedi razvitij praporov, onemogočanje zborov, šikane najrazličnejših vrst, ki so imele vse samo en cilj, čim bolj škodovati Orjuni. Navzlic vsemu temu pa je Orjuna vedno bolj napredovala in si pridobivala na ugledu in moči. V svojem besnem sovraštvu so skovali najogabnejšo denunciacijo proti bratu predsedniku ing. Marku Kranjcu in desegli, da je bil aretiran ter vržen v celjske zapore. Vse to pa v veri, da bo z aretacijo br. ing. Kranjca, kot organizatorja in pionirja Orjune v Sloveniji, zadan vsemu pokretu smrti udarec.

Vsi ti ukrepi proti Orjuni so imeli navzlic temu, da ima Orjuna kot državno pripoznana organizacija pravo zahtevati od države varstva in zaščite, vsaj trohico pravne podlage, ker so stoneli na »uradnem strahu« pred motenjem javnega miru in reda. Zadnji nastop vlade in oblasti proti Orjunašem v nedeljo v Celju, pa je bil popolnoma nezakonit in je postavil Orjuno in Orjunaše v brezpravno stanje.

Za nedeljo 28. septembra je bil namreč sklican ustanovni sestanek Zveze Savinjskih Orjun, katerega bi se udeležili vsi člani Savinjskih Orjun in pa četa ljubljanskega bataljona, ki naj bi s svojim nastopom in izletom v Žalec dvignila ves značaj proslave. Vseled volitev v celjski občinski svet pa je bil ustanovni sestanek Zveze Savinjskih Orjun zadnji trenotek, v soboto ob 6. uri zvečer, preklican in to največ radi tega, da bi se morebiti Narodnemu bloku ne očitilo, da je s terorjem dosegel zmago nad združenimi nemčurji in delom klerikalcev. O

tem ukrepu so bile tudi še Savinjske Orjune pravočasno obveščene. Dočim pa tega komanda Ljubljanskega bataljona ni izvedela, vsled česar je tudi navzlic odpovedi sestanka poslala četo uniformirancev v Celje.

V Celju pa je bil g. dr. Ogrizek očitno mnenja, da Orjuna nima prav nič bolj koristnega dela, kot odstranjevati janičarje in izmečke naroda iz ljudstva ter se je zategadelj obrnil naravnost na Velikega župana, da bi očeval take elemente v Celju pred morebitnim orjunaškim plačilom. Veliki župan je bil menda tudi enakega mnenja ter je izdal radi tega ukaz, da se mora vsaka večja grupa, ki pride v Celje, zadržati in ob prvi priliki poslati tja od koder je prišla.

Na podlagi tega salomonskega ukaza je res ustavila tudi slavna celjska policija našo uniformirano četo na kolodvoru v Celju in ji zabranila pohod v mesto, pa najsi že v celoti ali posameznim članom. To nasilje je zadelo na najostrejše proteste od naše strani, ker je gaziho najprimivnejše državljanske pravice in svobodo gibanja posameznikov. V podkrepljevanju ogorčenju pa je bilo še obnašanje nekaterih uradnih organov, ki menda mislijo, da si bodo pridobili še poseben Korošček žegen, če na naravnost poniževalen način žalijo Orjuno in ustvarjajo razpoloženje za incidente. Le železni disciplini naših članov se je zahvaliti, da ni prišlo radi tega neumestnega nastopanja do incidenta, ki bi zamogel imeti dalekosežne posledice.

Navzlic protestom in vprašanjem ter intervencijam ni bilo mogoče izvedeti za pravi vzrok temu afrontu proti nam in vsi uradni faktorji so se izražali, da se ravna samo po višjem nalogu. Edino g. okrajni glavar Žužek je pripomnil, da ne ve, kaj naj delajo Orjunaši v Celju in obljubil še ostrejši nastop proti Orjuni, za kar mu bo ta že še izkazala svojo hvaležnost. Da pa je bila nevolja in ponižanje naših članov še večje, so jih sklenili zapreti v čakalnico. Položaj je postajal vse kritičnejši in bati se je bilo najhujšega. K sreči je med tem privozil vlak, s kojim so se nato vozili Orjunaši pod nadzorstvom orožnikov v Ljubljano.

Postopanje oblasti napram Orjunašem je naletelo v Celju na najhujše ogorčenje in čim so se najostreje opazke iz vrst občinstva proti takemu postopanju. Temu ogorčenju je dalo občinstvo posebej duška s tem, da se je zbralo v velikem številu na kolodvoru, peronu in ob progi ter burno pozdravljalo odhajajoče Orjunaše, nekaterim gospodom pa to priznanje ni ugajalo in dosegli so, da so pričeli manifestante razganjati orožniki z bajoneti in redarji z gumijevimi palicami.

Saj je bilo čuti celo iz vrst klerikalcev, da je vse nastopanje proti Orjuni, ki si je pridobila ravno pri volitvah v Mariboru velike zasluge, neumestno, posebno pa še zategadelj, ker je prišla v Celje itak popolnoma brez ozira na občinske volitve.

Oduševljenje za Orjuno pa je bilo tudi izraženo v manifestacijah po izidu volitev, ko je bilo čuti vzkljanje Jugoslaviji, kralju, jugoslovenskemu Celju in pa Orjuni.

S tem završujemo popis golih faktov in si pridržimo še komentar. Naše stališče napram nezakonitemu postopanju oblasti proti naši organizaciji smo podali že v posebni izdaji po prepovedi razvitja prapora v Zagorju, posebno pa še v članku »Zagorje«. Pri tem stališču vztrajamo tudi danes.

Ker pa se nas interpelira od vseh strani, čemu nismo na tako očitno protizakonito ravnanje odgo-

vorili po orjunaški praksi, pribijemo.

Prvič, da nismo hoteli nikakor poseči v potek volitev in dati s tem priliko klerikalcem in nemškutarjem operirati s kakimi izgovori »o orjunaškem terorju, ki je že itak brez povoda rogovilil po glavi dr. Ogrizeka.

Drugič pa vsled tega, ker nikakor nečemo napraviti orožnike odgovorne in za nosilce posledic sovraštva skrajnih sovražnikov Orjune napram njej. Z njimi bomo obravnavali tako gotovo, kakor smo dosedaj še poračunali vse račune. Si-

cer pa so o tem ti najbolj sami prepričani, kar je dokazal dr. Korošec v Kragujevcu. Ko pride naš čas, ne bo pomagal tudi sam državni pravdnik, ki se je že enkrat z vso silo zavzel za preganjanje nedolžnostih teh podlih zakulisnih intrigantov.

Če se zakon izvršuje nad nami, se bo izvrševal tudi nad drugimi. Zato bomo pa že mi poskrbeli, da bodo odsedaj tudi klerikalne prireditve postale nevarne za javni red in mir! Dosti časa smo samo obljubljali, sedaj pa naj velja: »Zob za zob!« In videli bomo, kdo bo preje odnehal.

Jugoslovenska nacionalna ideja in stranke.

Velike ideje imajo vedno velik vpliv na javno, v prvi vrsti seveda na politično življenje. Ko se ideja pojavi, ali pa vsaj dozori tako daleč, da je javno življenje ne more več ignorirati, zavzame napram njej svoje principijelno in taktično stališče. Ker pa javno življenje ni homogeno, ampak heterogeno, zavzamejo poedine skupine heterogene sestave napram njej različna stališča. Med take velike ideje spada tudi ideja jugoslovenskega nacionalizma in naravno je, da so tudi skupine našega javnega političnega življenja, naše stranke, zavzele napram njej svoje stališče. Nekatere so jo principijelno odklonile, toda ne, ker morda ni poštena in zdrava, ampak zato, ker jim ni šla v strankarski račun. Druge so zavzele napram njej stališče dobrohotne ali nedobrohotne nevtiralitete, tretje pa so si jo prisvojile, ker so videli v njej nov element agitacije, ki jim med ljudstvom lahko še prinese koristi.

Razne stranke so često neiskreno postopale in tudi še vedno postopajo napram naši veliki, največji ideji naše zgodovine. In baš to je značilno za današnjo politično-strankarsko dobo, v kateri živimo. Ideja naše bodočnosti je v tej moralno-labilni dobi postala dekla partizansko-osebni instinktov in interesov, zato je popolnoma naravno in docela razumljivo, da jo je to stanje moralo kompromitirati pred nezadovoljnim in nezavednim masami naroda. Za Orjuno, ki je iz te ideje izrasla in ki ji je jugoslovensko edinstvo začetek in konec ter njena pravica do obstoja je pač važno vprašanje, katere naših političnih skupin so ji največ škodovala, katere so največ dopomogle do njene kompromitacije. One skupine, ki so jo že

s početka odklonile, ji s tem seveda niso koristile, ali tudi škodovala ji niso veliko, ker je kompromitirati niso mogle. One, ki so ostale napram njej nevtiralne, ji niso niti koristile niti škodovala, ker je niso niti propagirale niti zavirale in tako nam v tej presoji ostanejo samo še tiste, ki so se je polastile ter jo sprejele v svoj program zapisano ali nezapisano. One edine so torej odgovorne za njeno današnje stanje, za vse njene aspekte in neuspehe.

Ne bili bi objektivni in iskreni, če ne bi priznali brezpogojno, da so te skupine vsaj deloma in čeprav iz manj iskrenih namenov, koristile jugoslovenski nacionalni ideji, brez vsakega dvoma pa je ravno tako, da so ji še mnogo, mnogo več škodovala! Če kaka ideja ne more prenesti kompromisov, potem je to gotovo ideja jugoslovenskega narodnega edinstva. Ali se da izvesti popolnoma, ali pa se sploh ne da izvesti. Ravno tega se pa te skupine niso zavedale in tako smo doživeli pravo »vpreganje pegaza v galejo«, omadeževanje čiste jugoslovenske nacionalne ideje s strankarskim oportunitizmom, z okostenelim centralizmom in celo z elementarno nasprotnim velikosrbstvom, da ne omenimo še sto in sto drugih madežev, ki ji je prizadelo slepo strankarstvo. Če so jo potem široke mase v tej potvorbi odklonile, ni prav nič čudnega. Na tak način se lahko kompromitira tudi najčistejša in najsvetejša stvar. Tako se je zgodilo, da so idejo naše bodočnosti pred sedanjostjo kompromitirali in omadeževali tisti, ki so na vsa usta kričali, da so njeni branilci in poborniki. Kakor se prej ali slej maščuje vsaka zloraba, tako se je maščevala tudi ta, da so tisti, ki so idejo jugoslovenskega nacionaliz-

Parna pekarna Jean Schrey

nasl.
Jakob Kavčič, Ljubljana
naznanja, da ima vsak dan večkrat
priznано najboljšo sveže pečivo.
Telefon šte. 158.

Olje za pisarniške stroje.
THE REX CO., Ljubljana.

ma zlorabili v strankarske svrhe, škodovali sami sebi.

Edino naša organizacija, edino Orjuna, je kljub malim mladostnim napakam, ki pa so danes že vse popravljene, ohranila čisto našo veliko idejo, edino ona jo je doumela in se postavila iskreno in nesebično v njeno visoko službo, zato pa je tudi samo ona danes njena čista predstavica. Toda težko je delo tam, kjer so drugi teren pokvarili, stokrat težje nego tam, kjer je treba komaj orati ledino. Mi se tega dobro zavedamo, pa vendar ne omagujemo, ker vemo, da je ideja ki ji služimo, edina stvariteljica naše velike narodne bodočnosti in edina, ki je trajno ne more potlačiti nihče, še manj seveda zatreti. Naša mlada energija je dovolj velika, da lahko iztrebi napake drugih in postavi svetlo idejo jugoslovenskega nacionalizma zopet na tisto vzvišeno mesto, ki ji pripada in ji prej ali slej mora pripasti. Predpogoj pri tem pa je, da enkrat za vselej zakličemo vsem strankam: »Roke proč od jugoslovenske nacionalne ideje! Ne skrumite in ne zlorabljajte je še dalje!« Ko bomo storili to in ko bomo stopili vsi kakor en mož med široke plasti našega naroda, da mu brez hinavščine in egostičnih interesov pogledamo v oči in odstranimo kopreno laži, ki so mu jo obesili strankarski demagogi in ljudski izkoriščevalci, potem ne bo več daleč dan, ko bo zavihrala trobojnica čiste jugoslovenske nacionalne ideje nad celo našo državo in ko bodo jugoslovenski nacionalisti prevzeli v svoje roke krmilo njene usode, da jo povedelo do zore velikega novega dne srečnejše in veličastnejše bodočnosti. V ta dan verujemo z neomajno vero mladim, ki se ne strašijo nobenih naporov.

Le oni, ki redno oglašuje, ta sigurno napreduje!

Kdor pa noče inserirati, ta ne more konkurirati!

Kupuj pri temu, ki inserira, da konkurenco se podpira!

VESELJE IN ZADOVOLJSTVO

sije z obraza vsake gospodinjice, ko vidi snežno-belo perilo. Z lahkoto in malo denarja doseže to, ako kupuje vedno le

milo GAZELA

katerega se dobi v vsaki trgovini!

Dober svet

ališ vsakdo rad. Najboljši nasvet je, ako se Vam svetuje, da si nabavite je-sensko obleko, površnik in raglan ter kako drugo oblačilo pri

Drago Schwab, Ljubljana.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno

Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

"ITO" zobna pasta je moderno in najboljšo sredstvo za čiščenje zob.

JOHAN

se dobi v vseh specerijskih prodajalnah

RESTAVRACIJA RAŽEM ŽABJAK, 3

Primerska kuhinja!
Prvovrstna vina!
Morske ribe!
ZMERNE CENE!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4

V LASTNI STAVBI

Brzovjavi: TRGOVSKA

Kapital in rezerve Din 19.000.000.—

Telefoni: 139 146, 458

EKSPOZITURE: Logatec Prevalje

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš pokret.

Izredni občni zbor Mestne Orjune Škofja Loka, se vrši v petek dne 3. oktobra ob pol 9. uri zvečer v društvenem lokalu.

Zbirka. Brat blaginik Mariborskega O. O. Zdravko Deleja je za M. O. O. nabral v nedeljo 28. septembra zvečer v veseli družbi v Grajski kleti 300 Din. Srčna hvala!

Mestna Orjuna Št. Jakob-Krakov-Trnovo priredi v soboto dne 11. okt. t. l. vinsko trgatve v gostilni pri Mraku, Rimska c. št. 6, z veleznanimivim sporedom, nakar opozarjamo vse bratske organizacije in nam naklonjeno občinstvo. Vstopnina Din 5. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo sporejare, se preplačila hvaležno sprejemajo. — Odbor.

Objava. Vseled splošne potrebe in zaradi pomanjkanja enotnega besedila orjunaške koračnice je mestna Orjuna Št. Jakob-Krakov-Trnovo v Ljubljani založila v lični obliki besedilo koračnice. Posamezni komadi se dobe pri imenovani mestni Orjuni po ceni Din 2; organizacije pa jih dobe, ako naročijo večje število po Din 1 za komad. Naročila je poslati mestni Orjuni Št. Jakob-Krakov-Trnovo v Ljubljani.

Inspekcija oblastnega čelnika na Štajerskem. V petek, 21. septembra je obiskal mariborski oblastni čelnik brat dr. Irgolič z mariborskim bataljonskim komandirjem bratom Rejo četo M. O. Pragersko. Pragersko se ugodno razvija in ima tamkajšnja krajevna organizacija sama eno kompletno četo. V kratkem priredi M. O. javno zabavo. Ob tej priliki opozarjamo, da bo brat oblastni čelnik v kratkem inspiciral tudi akcije drugih organi-

zacij v Mariborski oblasti in naj se radi tega pripravijo na to s pokrepitevijo dela in propagande. Namen inspekcij je osnovanje bataljonov in njihovih okrožij.

Orjuna Bitolj. Te dni je bila ustanovljena po prizadevanju našega vrliga borca, brata Reljiča, ravnatelja Narodne banke v Bitolju, Mestna Orjuna Bitolj. Pozdravljamo novo postojanko naše ideje iz koje se bodo rekrutirali borci, ki bodo zanesli Veliki naš evangelij tudi po nam tako dragi Južni Srbiji.

Mestna Orjuna Ljubljana priredi v nedeljo, 12. oktobra ob 20. uri zvečer čajanko v areni »Narodnega doma«. Pozivlja svoje članstvo in članstvo sosednjih organizacij na polnoštevilno udeležbo. — Vstop prost.

Mestna Orjuna Ljubljana vabi svoje člane in članice, da se priglasijo za plesno šolo pri tajništvu mestnega odbora med uradnimi urami od pol 19. do pol 20. ure. K tem so vabljivi tudi člani in članice sosednjih organizacij. Priglasite se sprejema samo do 10. t. m.

Štajpahov fond.

Za Štajpahov fond so nabrali: Sestra L. Franketova na nabiralni poli št. 157 Din 150. Darovali so Amal. Bonač Din 100, Oblak Din 50, Orjuna Moste Din 250, Ing. Leo Končnik Din 50, Zdravko Tič Din 50, Dimitrije Miljenič Din 50, Venče Din 50, Nabiralna pola Medica št. 149, Din 20, Nabiralna pola Stari trg 480, Orjuna Pančevo Din 500, Hvala Din 10, Neimenovani Din 50, Skupaj 1660, preje nabranih Din 7953,12, torej skupaj Din 81.243,12.

Službene objave.

OPOZORILO.

Ponovno opozarjamo vse organizacije na že razglasila »Pravila o nošnji kroja, ki pa jih nekateri mestne organizacije menda še vedno ne poznajo. Nošnja kroja ob katerikoli priliki mora biti vedno odobrena od Oblastnega odbora. Le v izjemnih prilikah sme predsednik na lastno odgovornost dovoliti nastop v kroju, kar pa mora tudi nemudoma javiti Oblastnemu odboru. Proti vsem organizacijam, ki bi tega ne upoštevale, se bo nastopilo strogo po statutu.

Oblastni odbor.

Mestna Orjuna v Šiški izključuje začasno iz organizacije brata Ivana Draksterja radi kršenja discipline in to od 1. oktobra do 30. novembra t. l. Pri ponovnem prestopku se ga izključuje definitivno.

Mestni odbor Orjuna Šiška. Izključitev. Član Mestne organizacije Vič-Olince Ivan Hrovat je izključen iz Orjune, ker s svojim delovanjem škoduje ugledu organizacije.

Oblastni odbor v Ljubljani je razpusstil Mestni Odbor Orjune v Starem Trgu zaradi pomanjkljive agilnosti in slabega delovanja in vspostavil komesarijat. Komesarjem je imenovan brat Karol Benčina, veleposetnik in trgovec v Starem Trgu.

Dopisi.

Nacionalnim krogom v Ljubljani. Zeleti bi bilo, da bi gori imenovani krogi posvečali več pažnje švabčarenju, ki se sliši po gostilnah, trgovinah in drugod, kar človeku trguje draži živce ter končno kvari ugled Vašemu lepemu narodnozavcednemu »Lotmerki«.

Zlasti se priporoča gostilna nasproti lekarne, kjer se na zahtevo — juho z mesom, natakarcica pač »nobel« izrazi »ein Suppenfleisch« zadoni skozi okence v kuhinjo, sicer pa naj ji bo to zadnji opomin, ker bi se ji drugič lahko pri priči spremenil »Suppenfleisch« v juho z mesom.

Kavarni Šterman se pa priporoča, da si poleg petero časopisov, ki ima naročene, nabavi tudi »Orjuno«!

Obletnica. Madžarsko - švabski ali kakor se g. Oskar v. Schweikhardt, graščak v Vinarjih pri Konjicah sam imenuje: »Ungarischer Schwab« praznuje v tem mescu obletnico nasilstva nad svojim bivšim slovenskim nameščencem. — Orjuna je svoječasno poročala, kako ljubi ta gospod K. u. k. Schwab naše jugoslovanske državljane, s tem, da nasilno zatira slovenski življenj. V preteklem letu so se na Vinarjih odigrali celo trije takšni tragični

slučaji in niti eden do danes še ni poravnal.

Kakor se čuje, je eden teh zločinov po dolgem letu končno priromal pred okrogno sodišče v Celju vkljub temu, da se je okrajno sodišče v Konjicah svoječasno odreklo sodbi ter pustilo tožečo stranko na cedilu.

Ker je v interesu naših državljanov in smo odločno zato, da jih država ščiti pred nasilji inozemskih privandrancev, kakor to predvideva zakon, bomo, ako se že ta zadeva ne razčisti, sami obširno razkrinkali Vinarsko švabsko zavetišče, naj izve široka javnost, kaj se vse lahko dogaja v federalistični državi SHS.

Litija. Brat urednik! Po daljšem molku se oglašimo tudi mi ekkrat k besedi. Živimo pač v kraju, kjer smo izpostavljeni najhujši separatistični gonji, a kljub temu ne klonimo svojih glav pred nikomur! — Vstrajamo in vzdržimo našo organizacijo, ki znači nepremagljivo trdnjavo jugoslovanske nacionalne misli v našem kraju.

Psovali so nas, in blatili v časopisju, a mi jim nismo dosti odgovarjali. Mnogi od onih, ki so nas izpočetka mrzili in prezirali, so spregledali in dobili o nas drugo mnenje. Le tu pa tam skušajo bivši

predstavniki nemštva uganjati svojo »hochstäplersko politiko« na račun ljudske nerazsodnosti, a kljub temu prehaja naša misel med plasti še nepoučenega naroda, čeprav litijski župan na vseh koncih in krajih načelu je takozvani »Orjunski gonji«, — se naša organizacija krepko razvija.

Bratje in sestre! Doba daljših večerov se nam zopet približuje. Žrtvujemo jih svoji organizaciji. Poživimo delo, vztrajajmo — do končne zmage. Pridobivajmo si novih članov in članic, razložimo na svojih sestankih naš program tudi onim, ki ga še danes ne razumejo in ne poznajo. Naše akcijske čete naj se pomnože! Pojdimo na delo mi vsi, ki smo poklicani, da izorjemo med narodom duh mračnjaštva in ga dvignemo k solncu, delajmo vsi, in sove bodo izginile med narodom, pokret naše misli pa dobil s tem svoje najboljšo zadoščenje! Torej še enkrat na delo bratje in sestre!

Prekmurje. Na nedeljo 14. t. m. pozno v noč se je čulo na cesti od Radencev proti Tišini posurovelo vpitje dvojice pijancev s klici: »Fej Orjuna!« in nekakim strašenjem teh na mestu. Ker smo zvedeli za oba ponočnjaka, ki jeta naš državni kruh, ju opozarjamo, da prenehata z neprestanim izzivanjem, sicer bomo odgovorili tako, da bo pošteno bolela glava!

Zagorje ob Savi. Pri nas v Zagorju imamo, kakor že veste precej prijateljev našega pokreta. Ako napravimo sprehod po tej krasni dolini, slišimo nehotne toliko in toliko besedičenja o teh groznih Orjunskih, ki so hoteli razviti svoj prapor preteklo nedeljo. To je bil trijumf, ker niso smeli Orjunaši v »Sovjetsko republiko« različnih P.a.č.ev. in njihovih prijateljev iz Trbovelj in Zaloške ceste, ki zatajujejo javno svoje člane. Težek kamen se je odvalil od srca tem človekoljubom ko so zvedeli, da ne smejo Orjunaši v Zagorje, da bi požgali celo dolino. (Ljudstvo jim itak ni verjelo). Na vse mogoče in nemogoče načine si prizadevajo različni gospodje, ki so skovali iz delavskih žuljev konsume, da nahujskajo nevedno ljudstvo proti Orjuni in njihovim voditeljem, ki kljub suspenzijam ne odidejo iz kraja ampak delajo naprej za nacionalno idejo. Bodite prepričani vi največji sovražniki in izkoriščevalci naših delavskih žuljev, da pride plačilo slej ko prej. Zavedajte se da ne bo ostal niti eden napad na nas nekanzovan. Kakor nam posojujete tako vam bomo vračali. Vse do gotove mere. Kljub dejanskim napadom na naše člane ne bomo popustili naše nacionalne ideje. Tudi napad na brata Škrovnika ni padel na kamenita tla. Vedite roparski napadači, da bo vse to drago plačano. Sicer pa bomo v tem slučaju nastopili itak sodnijskim putem. Ravno ta slučaj nam kaže žalostno dejstvo, kam vodijo različni hujskači, da roparsko napade godec godec. Ravno ona rudniška godba, ki bi morala služiti vsem brez razlike strank se postavlja na politično polje! Žalostno je dejstvo, da morajo radi življenske varnosti opuščati naši člani, ki so dobri godci to mešanico klero-komunističnih »Totentrobentarijev«. Na vsaki prireditvi klerikalcev ali kogarsibodi so igrali vsi, ne da bi se le eden zoperstavljal — a Orjunaški prireditvi, so sodelovanje odpovedali. Zato pozivljamo vse naše organizacije, kakor tudi vsa napredna kulturna društva, da napovedo tem »plozčem« splošni bojkot. Niti vinarja naj ne zašluzijo od nas ti dejanski napadači. Škrovnikovi zadevi pa si bomo itak še pobližje ogledali. Dejanski napadači se še danes krečejo svobodno čeravno so izvršili težko telesno poškodbo. Ko bi storil naš član kaj takega, bi se že zdavnaj pokoril v blaženih Litjskih zaporih. Oblast kje si! Vlada zakona, kako izpolnjuje svoj program? Za te niti enega orožnika — za nas je alarmiranih takoj sto. Odločno zahtevamo, da se orožništvo resno pobriga za ta slučaj. Nadaljevanja pa še slede!

Šmartno pri Litli. Po šestih letih našega osvobojenja, nas je zopet obiskala bivša Habsburg-patriot Windischgrätz družba, katere so se gotovi naši klerikalci nad vse razveselili, in ji hiteli s svojimi vdanimi pokloni nasproti ter pokazali s tem, da še niso pretrgali zvez z nemškimi »Mihelni« in črno-žolto gospodo. Po dolgem času so se vendar znašli bratci med seboj in si stisnili roke, točeči krokodilske solze, po pri naših klerikalcih nik-

dar pozabljeni poginuli Avstriji. — Kakor čujemo visoki nemški gospodi naš jugoslovanski zrak ugaja, in da bi s pomočjo avtonomistične gospode zopet radi upeljali svoje stare metode. Računajoči na protekcije s strani nove vlade, so postali že zelo drzni in ošabni. Zahtevajo celo od svojih najemnikov, da se jim vrne zemlja, ki jo niso nikdar obdelavali in bi morala biti po vseh božjih in posvetnih postavah edino-le last onih, ki jo obdelujejo, če bi upoštevali izrek Krista: »Bog, kar je božjega — kralju in delavcu, kar je njegovega.« ki ga tako rad ponavlja naš slavni poslanec Kremžar. To posebno ko čuti potrebo po volilnih kroglicah. Boriti se zna s svojim dolgim jezikom le zoper »Orjuno«, nikdar pa ne v korist ljudstva, čeprav vpije po shodih, da bo edinoje SLS pravično rešila agrarno vprašanje.

V času, ko nas hoče ugonobiti nemška gospoda, nas Kremžarjeva ljubezen do delovnega ljudstva ne pozna, tudi ne v boju zoper one, kateri nosijo na vesti šmartinske zvonove in druga nasilja nad našim ljudstvom.

Žalostna jim majka! Posebno onim, ki pošiljajo na gotova povelja svojo deco nemškimi princem s cvetjem v roki in pozdravnim govorom nasproti.

Resnica je, da ste se znašli zopet bratci med seboj! Vedite pa, da se bližajo dnevi vašega veselja svojem koncu! Nismo zastopni tvegali življenja na frontah, dobili smo osvobodjenje izpod nemškega jarma, zato nemških gadov in skorpijonov med nami ne bomo trpeli!

Novomesto. Tukajšnji »orjunski proces« nikakor ne da miru novomeški klerikalni klici ter hčerki fašistični vrliga pristaša SLS, fin. nadkomisarja v pokoj, sedanjega ravnatelja Ljudske posojilnice v Novemestu gosp. Turšiča.

Zdi se, da je SLS varstvena znamka za vse škofove maziljence, zločince in tako tudi za one podle slovenske narodne izdajice, ki se prodajajo fašizmu. Brezdomovinka, brez značajnika, ki ni vredna, da jo nosi svet, hoče uveljavljati svoje pravo celo tam kjer ga ni.

Dasiravno se je »incident« obravnaval sodno celo v prizivni razpravi pod patronanco tukajšnega klerikalnega odvetnika dr. Česnika in so vse tudi nepristranske priče izrekle odločno, da incidenta ni bilo, kakor je tudi sodni dvor razsodil, namigava »Slovenec« na pristanost sodnikov. Sodi pač po sebi.

Značilna je tudi izjava tukajšnega klerikalnega pristaša g. B. ml., ki ima toliko poštenosti v sebi, da se je izrazil da ne privošči brezdomovinski družega kakor batine.

Vse pošteno javno mnenje obsoja drzen nastop slovenske fašistovke. Le dični »Lazivenc« kot branitelj vsega nepoštenega jo brani. Bodi zaenkrat dovolj, če pa želite, imamo kup točnih informacij o značaju Vaše »varovanke«. Poznamo Vaše namene ter si jih bilježimo.

Gosp. Maleseku, ki je kot pošten, in vesten strokovnjak preganjan, dobil zadoščenje kličemo: »Le pogumno naprej! Kajti vse klerikalne persekucije ne bodo imele uspeha kjer iščemo mi naše pravo, ga gotovo najdemo.

»Slavni« fašisti pa povemo na uho, da se že zbirajo temni oblaki okoli njene »slave«.

PEVCI! Pristopajte k »Šentjakobskemu pevskemu zboru«!

KARO-čevlji Maribor, Koroška 19.

Vsakoorstne tiskovine prevzema in lično izdeluje

Josip Krmpotič

kartonaža — tiskarna — knjigovoznica — raztrirnica in papirna industrija

Naslov za Ljubljano poštni predal 165
Vir-Domžale, pošta Dob.

Kronika.

Agenti provokaterji hočejo na vsak način izzvati kak incident in dovesti naše člane do nepremišljenih nastopov. Vedno pogosteje prihajajo pritožbe našega članstva, ki je že ogorčeno in ki si zna končno tudi samo pomagati napram izzivačem. Posebno karakterističen pa je bil nek tovrstni slučaj, ki se je odigral 23. septembra na vrliškem kolodvoru. Tu je namreč gospod komesar Malasek nastopal tako izzivalno in ponižujoče za Orjuno, da je moral skupiti svoje plačilo. Blatil je namreč našo organizacijo, zasmehljivo je skušal peti himno »Lepo našo domovino«, dalje je psoval Primorce, vpil, da Jugoslovenci ne znajo in ne morejo znati slovenski. V bratski slogi mu je sekundiral neki komunist, ki je tudi hotel za vsako ceno izzvati incident. To psovanje in izzivanje je trajalo vsa vožnja od Vrhnike pa do Ljubljane. Publika se je seveda zadržala popolnoma hladno, izvemšiši neke dame, ki je protestirala proti takemu izzivanju.

Oseba tega famoznega komesara Malaseka nam je poznana in ga zato odločno pozivamo, da se sam oglasi in opraviči svoje izzivalno ravnanje in ves svoj kulturnega človeka nedostojen nastop. Drugače bomo primorani nastopiti mi proti njemu z drugimi sredstvi, ki mu bodo za dolgo pregnala veselje obregati se ob nas.

Maribor. Plebiscitni boj v našem mestu je končan. Ni pa še plačana vojna odškodnina. Mi smo šli v volilno borbo z geslom: »Svoji k svojim« in ga po bitki nameravamo tudi v vsej vestnosti izjaviti. Nemci in nemskutarji bi radi uničili nas, bomo pa raje mi njim pokazali, kaj je organizacija. Prvi Nemec, ki ga priporočamo je Einheimisch mariborski človek Ludvik Franz & Söhne v Mariboru. Pred nami leži reklamnii listek s sledečo vsebino: »Styria Dampf-Teigwarenfabrik Ludwig Franz & Söhne Marburg a/D., Steiermark, gegründet 1897. Spezialitäten: Hausmacher Eiernudeln, Eier - Hartgries - Maccaroni, Eier-Reibgerstl, Eier - Suppeneinlagen.

Koľkor nam je znano, se vse to dobi tudi pri naši domači tvrdki »Pekatele«, tako, da se lahko daleč izognemo Franzovi »Styriji«.

Grčar za brca. Zadnja ura umirajočega leva teče proti koncu. Župan Grčar bo moral iz magistrata in s tem zopet izgine v gluhi množici in bo, kar je bil prej, balonček, kateremu je ušel zrak, da se ne more dvigniti. Pred odhodom pa še malo pogriže okrog sebe in brca. Njegovo zadnje rincanje naj zadene magistratnega nastavljenca g. Fr. Vršiča. Ta mož je namreč po mariborskih volitvah prošil gospoda policijskega komisarja Pestevška, »da vpliva na gospoda župana, da razobesi zastavo.« G. Pestevšek ga je seveda ročno ovadil gospodu županu, ki ga je v zadnjem momentu pred svojim neslavnim odhodom iz magistrata zato suspendiral z motivacijo: »da je storil težek disciplinarni prestopok z dejstvom, ker je kot magistratni uslužbenec iskal pri policiji pomoči (sic!) zoper župana kot njegovega uradnega predstojnika in zoper županovo uradno poslovanje. Po § 40, se uvaja proti njemu disciplinarno postopanje in se suspendira od magistratnega službovanja.«

Kakor se vidi, je skrajni čas, da pridejo zopet narodno zavedni gospodje na magistrat in storijo zaslužni konec breznarodnemu pašalištvu.

Nacionalistom in vsem zavednim krogom v Mariboru priporočamo »narodno« trgovino Jaš & Lesjak v Solski ulici, katere pristna »germanska« lastnika tlačita svoje otroke v nemško šolo!

Netaktnosti. Smrt velikega narodnega borca dr. Pavla Turnerja v Mariboru je pokazala, da še danes ne znamo ceniti svojih velikih mož. Povsod na svetu je navada, da se veliki narodni možje postavijo v kakem javnem prostoru na mrtvaški oder, tudi če v svoji skromnosti pred smrtjo tega ne želijo. Dolžnost bi torej bila, da bi se bil tudi dr. Turner prenesel v vestibul »Narodnega doma«, kjer je pred letom dni ležal dr. Serbec. Naravnost neodpuščljiva in mučna netaktnost se je pa dogodila pred odprtim grobom na pokopališču, kjer so se nekateri gospodje toliko časa prepirali kdo bo govoril, da nazadnje ni nihče govoril. Izgovor, s katerim se je napaka hotela potem popraviti, češ, da pokojnik tudi nagrobnih govorov ni želel, absolutno ne drži in ne bi držal, tudi če bi bil res to želel. Upamo, da se je to zgodilo prvič in zadnjič!

Mariborskim narodnim gostilničarjem in kavarnarjem! Kljub temu, da so nekateri mariborski peki pokazali pri sedanjih občinskih volitvah dovolj jasno svojo barvo, kupujejo nekateri naši gostilničarji in kavarnarji še vedno pri njih kruh, mesto da bi izvajali konsekvence in kupovali pri Slovencih. Če se tudi v bodoče ne bodo uklonili narodni disciplini, bomo njihova imena brez pardona objavili in jih tako postavili na sramotni oder in v izogibanje. To velja v obilni meri tudi za nabavljanje mleka pri nemških prodajalcih.

Mariborski župan Viktor Grčar ni na dan volitev 21. septembra po zmagi Narodnega bloka hotel izvesti na magistratu državne zastave, kljub pozivu bloka in Orjune. Orjuna jo je potem izvesila sama. Naj bo pa prepričan, da bo ta zastava plapolala na magistratu še dolga leta, ko se bo on že še v boljo v srcu spominjal na lepe čase, ko je bil prvič in zadnjič gospod župan.

Nacionaliste, ki posedujete 50.000 Din kapitala opozarjamo, da je v velikem našem mestu ob severni meji na prodaj neko dobro upeljano trgovsko podjetje, edino slovensko svoje vrste, ki je v opasnosti, da preide v nemške roke. Nacionalist, ki bi hotel pristopiti kot kompanjon v svrhu nakupa, bi lahko sodeloval

kot sovoditelj (samo pisarniško delo). Ponudbe naj se pošljejo takoj pod »Drva in premog« upravi »Orjune«.

Kavarna, restavracija in klet »Zvezda«. V kavarni »Zvezda« svira dnevno od 5. ure popoldne do 1. ure ponoči prvovrstna elitna Damska kapela. V kleti prvovrstni Salonski orkester od 5. ure popoldne do 12. ure ponoči. — V kleti in restavraciji je na razpolago izborna vino, sveža mrzla in gorka jedila. Po gledaliških predstavah se cenjenim gostom servira polovične porcije raznih svežih jedil. — **Trikrat na teden v restavraciji in kleti sveže morske ribe.**

Orjuna pri pogrebu dr. Pavla Turnerja. Pogreb dr. Pavla Turnerja v soboto 27. septembra se je udeležila tudi deputacija mariborskega oblasnega in mestnega odbora ter pol čete akcijone v kroju. Razen tega se je pridružilo deputaciji še veliko drugih članov v civilu, kljub temu, da je bila ogromna večina članstva v tem času zaposlena v svojih uradih, delavnicah itd. Bil je tudi določen govornik, ki pa ni nastopil, ker so govorili radi nerodnosti aranžerjev odpadli. — Mestna Orjuna Maribor je mesto venca na grob darovala 150 Din za dijaško kuhinjo.

Arretacija br. predsednika ing. Kranjca je naletela v najširših krogih na najodločnejše proteste proti postopanju vlade reda, zakona in pravde, ki stavlja v zapor voditelja slovenskih Orjun. Posebno ostro obsoja to postopanje »Vidovdan«.

Oblasni odbor je sprejel tudi mnogo protestov radi arretacije, med njimi tudi Orjune Vodice, kjer je padel radi zahrbnega napada pokojni brat Ante Čičin Šain. Brzjavka se glasi:

»Z zgražanjem smo čuli vest o arretaciji brata predsednika ing. Kranjca. Pravica bo dokazala navzlic vsem lopovskim denunciacijam in šikaniranju rimskih slug njegovo nedolžnost. Naj živi Kranjec! Naj žive in rastejo Orjune v Sloveniji na strah in grozo, grobarjem naše ideje.

Pozdrav ob osvobojenju iz enoletne ječe, v katero so ga pahnila klevete in denunciacije krivopri-sežniških radičevcev in Hanaovcev, je poslal tudi slovenskim Orjunam brat Vinko Brčić. Ravno njegov slučaj je živa priča, kako lahko danes povzroči našim nedolžnim članom dolgomesečno trpljenje, laž-

nivo denunciranje političnih nasprotnikov.

DUBROVNIŠKI PROCES.

Početkom septembra se je vršila v Dubrovniku končna obravnava proti našim bratom, ki so bili vrženi v več kot enoletni zapor radi podlih in lažnivih ovadb Hanaovcev in Radičevcev.

Proces je trajal od 5.—10. septembra tega leta pri okrožnem sodišču v Dubrovniku kot porotna razprava proti deveterici Orjunašev: Brčić, Krunajević in ostalim, ki so bili obtoženi, da so v pretepu, ki se je vršil v »Trgovski kavarni« v Dubrovniku, zakrivali smrt Hanaovca Marka Ivankovića, ki je nanje navalil s čevljarjskim nožem.

Obravnava je bila prava slika moralne propalosti Hanaovskih razbojnikov. Pri pričevanju so se prijatelji pokojnega Ivankovića zapletali v taka protislovja, da je bilo državno pravdnštvo prisiljeno dvigniti napram njim obtožbo zbog krivega pričanja. Saj je ena izmed prič, neki Mišetić trdil, da je govoril s pokojnikom potem, ko je bil že štiri ure mrtev. To dejstvo je mnogo pripomoglo, da je zamogel predsednik Direktorija br. dr. Ljuba Leontić s svojim briljantnim obrambnim govorom dokazati porotnikom popolno nedolžnost obtoženih. Na podlagi njegovega govora je predlagal sam zastopnik oškodovane stranke porotnikom, da odgovore negativno na prvo glavno vprašanje.

Porotniki so oprostili vse obtožene od obtožbe in jih proglasili nedolžnim.

Ta obravnava je jasno dokazala, kako podle so vse klevete, ki padajo neprestano na našo organizacijo in tirajo njene člane v dolgotrajne preiskovalne zapore. Z njo je zaključena obravnava, koje potek na je stal tudi življenje pokojnega Siasa.

Z ozirom na podli napad brezčastnih elementov okoli »Nove Pravde«, je poslal zaprti brat Slavko Grubišić predsedniku bratu ing. Kranjcu sledeče pismo, ki osvetljuje dovolj jasno in brez komentarja moralno pobalinstvo narodno-socialističnih borcev proti Orjuni.

15. IX. 1924.

Dragi predsedniče. Berščak je došao k meni na razgovor i kazao mi, kako novine podlo napadajo mene i moju obitelj. Svak tko je poznavao mog pokojnog oca, zna kakav je odlučan i neustrašen na-

ELITNI KINO MATICA

V LJUBLJANI

popolnoma renoviran in sedaj najelegančajši v celi Jugoslaviji

se je svečano otvoril 2. oktobra 1924.

Vodstvo kina je zaključilo samo prvovrstne in naj-novejše filme svetovnoznanih kinoigrancev. Kot novost se vpelje „GAUMONT-TEDNIK“, ki se stalno predvaja izven programa. — Prvovrstna umetniška godba svira pri vseh predstavah.

Predstave ob pol 4., 5., pol 7. in pol 9. uri.

Cene sedežev: Din 4-, 6-, 8-, 10-, 12-, 16- in 18-.

rodnjak bio. A takva je bila oduvek i čitava naša obitelj i za Austrije, i za Talijana. Moj brat je kao austrijski oficir prebjego na talj. fronti, i bio dobrovoljac na solunskom frontu, a još i danas izlaže svoj život u Macedoniji, dok kojekakve kukavice blate čast njegovu i njegove obitelji.

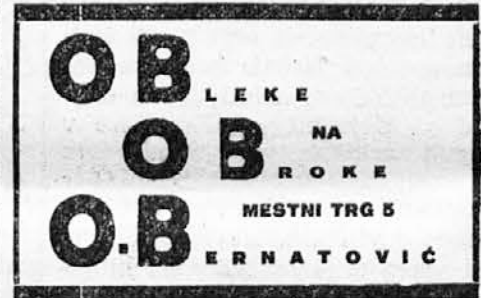
Mene nazivlju talijanašem, a ne znaju, da sam ja sa 14 svojih drugova, morao već mjesec dana nakon okupacije bežati iz Šibenika, radi toga što smo se tajno organizirali i dizali narod protiv Talijana. Morali smo ostaviti kuću, ali nijesmo klonili, nego smo stupili kao dobrovoljci u našu vojsku i blizu godina dana čekali, da nožem isteramo krvnog neprijatelja.

Otkad pamtim za se žrtvovao sam se za dobro naroda. Bio sam proganjan od Talijana, isto kao i od zagrebačkih židova. Tako su me i danas gnjusni popovi i drugi izrodi oklevetali i lažni denuncirali. Malo

je tim životinjama, što su mi oplatili čast i uzeli slobodu, a hoće još da ocrne, moju obitelj i uspomenu mog pok. oca. Ali neka znadu, da na meni nema ljage, ko što je ne smije biti na Orjunašu. Ništa me ne će slomiti, a kad dođe naš dan, onda će doći i naš obračun sa mnogima.

Voli Vas brat

Slavko.

Darujte za Šlajpahov fond!

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Veskovratna tesarska dela, moderne lesene stavbe, oestroja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lednice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in grednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.
Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatica ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL
barve, mastila, lake, kit, klej, emalle, čopiče in zaiamčeno čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna
Medic-Zankl
d. z o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne: LJUBLJANA-MEDVODE

Inserirajte v ORJUNI!
SLOGRAD
Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 189. Tel. inter. 189.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.
Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.
Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo« mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Vozi brez bencina!
Adaptiraj svoj avto, traktor ali stabilni motor s patent. HAG-generatorjem!
Vozi z ogljem!
Prospekte in reference daje:
JUGO-HAG
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.
Telefon št. 560.
Stroški pri uporabi bencina!
Stroški pri uporabi oglja!